

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอาศัยอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย นับตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นเถลิงราชสมบัติบรมราชาภิเษกภายใต้ฉัตรพระมหามงกุฎ ได้พระราชทานพระบรมราชโองการ “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” พระองค์ได้ทรงทุ่มเทพระวรกายและพระสติปัญญาารวมในด้านต่างๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงประโยชน์สุขของพระสกนิกรเป็นที่ตั้ง โดยใช้หลักคุณธรรม ความรู้ ความเข้าใจทางวิชาการ ความชำนาญ ประสบการณ์เกี่ยวกับวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสังคมของแต่ละพื้นที่เป็นแนวในการปฏิบัติการพัฒนา จากพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของพระองค์ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 เป็นต้นมาพระองค์ท่าน ได้ทรงเน้นย้ำแนวทางในการพัฒนา บนหลักแนวคิดพึ่งตนเอง เพื่อให้เกิดความพอมี พอกินพอใช้ ของคนส่วนใหญ่ โดยใช้หลักความพอประมาณ การคำนึงถึงความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และทรงเตือนสติประชาชนคนไทย ไม่ให้ประมาท ตระหนักถึงการพัฒนาอย่างเป็นขั้นเป็นตอนสร้าง ความรอบรู้ถูกต้องตามหลักวิชาการ และมีคุณธรรมเป็นกรอบในการปฏิบัติ และการดำรงชีวิต ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นที่รู้จักกันภายใต้ชื่อว่า เศรษฐกิจพอเพียง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 มาตรา 78 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปเพื่อการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศอย่างยั่งยืน โดยต้องส่งเสริมการดำเนินการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติในภาพรวมเป็นสำคัญ มาตรา 83 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการดำเนินการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) มีภารกิจหลักในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อใช้เป็นกรอบกำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ปัจจุบัน การจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมทั้งภายในและภายนอกประเทศที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างกว้างขวาง การจัดทำ

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 จึงได้ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการจัดทำแผนอย่างต่อเนื่อง มุ่งสร้างภูมิคุ้มกัน และขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติให้เกิดผลชัดเจนทั้งในระดับประเทศ และระดับพื้นที่ พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในหมวด 1 มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อการพัฒนาคนให้สมบูรณ์พร้อมในทุกด้าน สามารถนำไปสู่เป้าหมาย และวิสัยทัศน์ร่วมของคนไทย ซึ่งเน้นการพัฒนาชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งและการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมุ่งหวังในด้านการสร้างสังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และสังคมสมานฉันท์เอื้ออาทรกัน

รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ในสังคมไทยอย่างเป็นระบบโดยการกำหนดนโยบายด้านการศึกษาโดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาทุกระดับใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะและเจตคติ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างสมดุล และยั่งยืน เพื่อให้สถาบันทางการศึกษา นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน และการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์ทางปฏิบัติในทุกระดับอย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลเกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง โดยกระทรวงศึกษาธิการมีเป้าหมาย ปี 2556 ให้มีสถานศึกษาพอเพียงและ พัฒนาให้สถานศึกษาสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ได้ครบทุกแห่งทั่วประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 9) ได้กล่าวถึงความเป็นมาของการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาไว้ดังนี้

1. เนื่องจากหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องนามธรรมการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในระยะแรก จึงเริ่มจากการค้นหากิจกรรมตัวอย่างพัฒนาผู้เรียนที่เป็นรูปธรรมเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและชัดเจน

2. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีคุณลักษณะและการจัดการที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงคือ

- 2.1 พอประมาณกับกายภาพของนักเรียน พอประมาณกับภูมิสังคมของโรงเรียนและชุมชนที่ตั้งใจฝึกให้เด็กคิดเป็นทำเป็นอย่างมีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกัน ในด้านต่างๆ โดยการดำเนินกิจกรรมต้องนำไปสู่ความยั่งยืนของผล

2.2 ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ความรู้ อย่างรอบครอบระมัดระวังฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น ด้วยความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต ไม่เอาัดเอาเปรียบผู้อื่น อดทนมีความเพียร มีวินัย มีสัมมาคารวะรู้จักทำประโยชน์ให้กับสังคมร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อม และสืบสานวัฒนธรรมไทย

3. ส่งเสริมให้บูรณาการ การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมเหล่านี้เข้าไปในสาระการเรียนรู้ต่างๆ ทุกสาระการเรียนรู้ด้วย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ทราบถึงปัญหาว่าสถานศึกษาบางแห่งที่เข้ารับการประเมินส่วนใหญ่มีความตั้งใจที่จะจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แต่ผู้บริหาร และครูผู้สอน ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ บางแห่งยังมีความเข้าใจว่า การปลูกผักเลี้ยงปลา การปลูกพืชสวนครัว หรือการประหยัดและออมเมื่อส่งเข้ารับการประเมินจึง ไม่ครอบคลุมตามเกณฑ์การประเมินที่กำหนด ทำให้ขาดความมั่นใจหรือไม่สามารถนำกระบวนการเรียนการสอนมาประยุกต์ใช้กับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ จึงกำหนดวิสัยทัศน์ และยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการศึกษา และสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ ประกาศจุดเน้นคุณภาพผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” ตามแนวปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษที่สอง โดยให้ความสำคัญ และมีความเชื่อมั่นว่าหากสถานศึกษาได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาให้เป็นวิถีปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแล้ว จะทำให้ผู้เรียนมีลักษณะอยู่อย่างพอเพียงได้อย่างมีคุณภาพ จึงจำเป็นต้องติดตามในทุกๆ องค์ประกอบพร้อมๆ กัน ไป ปัญหาและอุปสรรค สถานศึกษาบางแห่งที่เข้ารับการประเมินส่วนใหญ่มีความตั้งใจที่จะจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แต่ครู และบุคลากรยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวอย่างชัดเจน จึงทำให้ขาดความมั่นใจหรือไม่สามารถนำกระบวนการเรียนการสอนมาประยุกต์ใช้กับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ สถานศึกษาบางแห่งยังมีความเข้าใจว่าเศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงการปลูกผักเลี้ยงปลาการปลูกพืชสวนครัวหรือการประหยัดและออมเมื่อส่งเข้ารับการประเมินจึง ไม่ครอบคลุมตามเกณฑ์การประเมินที่กำหนดบุคลากรบางส่วนมองว่าการจัดกระบวนการเรียนการสอนจะต้องกำหนดเนื้อหาสาระ จัดรูปแบบกระบวนการเรียนการสอนขึ้นมาใหม่ทำให้มีภาระงานเพิ่มขึ้นสถานศึกษาบางแห่งถูกกำหนดให้ดำเนินการ โดยที่ยังขาดความพร้อม ทั้งที่ยังไม่มีความเข้าใจในหลักปรัชญาเท่าที่ควร

ทำให้โรงเรียนดำเนินไปโดยขาดเป้าหมายที่ชัดเจนจึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ประสิทธิผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาไม่คืบหน้าเท่าที่ควร

ดังนั้นสถานศึกษาพอเพียงจึงมีความจำเป็นที่จะต้องรักษาสภาพและปรับปรุงประสิทธิผลให้ดียิ่งขึ้นเพื่อสร้างจุดเน้นในสถานศึกษาให้เป็นระบบเพื่อใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและเหมาะสม อันจะนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาอีกรูปแบบหนึ่ง ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนมีความสนใจและเล็งเห็นความสำคัญของการดำเนินงาน โครงการตามแนวพระราชดำริ (เศรษฐกิจพอเพียง) ซึ่งถือได้ว่าเป็นแนวทางของการศึกษาไทยที่เหมาะสม และมีความสอดคล้องในวิถีแห่งการพัฒนาการเรียนการสอนที่ยั่งยืน ทั้งในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อมจึงกำหนดหัวข้อการศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการดำเนินงานในสถานศึกษาพอเพียงแก่นำต้นแบบการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องเหมาะสมอย่างพอเพียง เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมเชื่อถือ ศรัทธา และการยอมรับให้เป็นสถานศึกษาด้านแบบ และเป็นศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเป็นลำดับต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานในสถานศึกษาพอเพียงแก่นำต้นแบบการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
2. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานในสถานศึกษาพอเพียงแก่นำต้นแบบการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามสภาพการรับรู้ของผู้บริหาร และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
3. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างประสิทธิผลการดำเนินงานในสถานศึกษาพอเพียงแก่นำต้นแบบ การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามช่วงชั้นที่เปิดสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ที่มีลักษณะการเปิดสอนต่างกันมีความแตกต่างกัน

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพการดำเนินงานในสถานศึกษาพอเพียงแกนนำต้นแบบ การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 อยู่ในระดับมาก
2. ประสิทธิภาพการดำเนินงานในสถานศึกษาพอเพียงแกนนำต้นแบบ การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 มีความแตกต่างกัน
3. ประสิทธิภาพการดำเนินงานในสถานศึกษาพอเพียงแกนนำต้นแบบ การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามลักษณะการเปิดสอนระดับช่วงชั้นต่างกันมีความแตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยในครั้งนี้มีประโยชน์ ดังนี้

1. ผลการวิจัยทำให้ทราบถึงระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานในสถานศึกษาพอเพียงแกนนำต้นแบบ การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เพื่อจะได้ปรับปรุงและพัฒนาให้การบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น
2. ผลจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาในการวางแผนปรับปรุงแก้ไข ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ และพัฒนาการบริหารงานการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดประโยชน์ และมีประสิทธิภาพต่อนักเรียนตามความคาดหวังของสถานศึกษา ให้ดียิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้กำหนดจากสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ ที่ผ่านการคัดเลือกในจังหวัดบุรีรัมย์ในปี 2550 จำนวน 8 โรงเรียน และปี 2552 จำนวน 16 โรงเรียน รวม 24 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ที่ได้รับเลือกในปี พ.ศ. 2550 และปี 2552 จำนวน 7 โรงเรียน มาเป็นกลุ่มตัวอย่างเลือกแบบสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างนั้น ใช้ตารางของเครจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 43) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 136 คน

2. ตัวแปรที่จะศึกษา การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้กำหนดตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังนี้

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ระดับช่วงชั้นที่เปิดสอน ประกอบด้วย

2.1.1 โรงเรียนที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ 1-2

2.1.2 โรงเรียนที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ 1-3

2.1.3 โรงเรียนที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ 1-4

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพการดำเนินงานในสถานศึกษาพอเพียงแกนนำต้นแบบ การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้สถานศึกษาดังนี้ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานในสถานศึกษาพอเพียงแกนนำต้นแบบ การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะในการศึกษาค้นคว้าไว้ ดังนี้

1. ประสิทธิภาพการดำเนินงานในสถานศึกษาพอเพียงแกนนำต้นแบบ หมายถึง สถานศึกษาที่ได้รับคัดเลือกเป็นสถานพอเพียงแกนนำต้นแบบ การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง 2550 และปี 2552” ความสำเร็จในการจัดการศึกษา

1.1 ประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา หมายถึง การกำหนดขั้นตอนนโยบาย วิชาการงบประมาณ บริหารทั่วไปและวิธีการเพื่อให้ครูบุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน

ให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถร่วมมือกันดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาประถมศึกษา

1.2 ประสิทธิภาพด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยผู้บริหารมีการนิเทศติดตามผล และประเมินผลการดำเนินงานในสถานศึกษาประถมศึกษาอย่างต่อเนื่อง

1.3 ประสิทธิภาพด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การดำเนินการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กิจกรรมนักเรียน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เพื่อสนับสนุนในการดำเนินงาน ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาประถมศึกษา

1.4 ประสิทธิภาพด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา หมายถึง การพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การติดตามและขยายผลส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมการดำเนินงานตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาประถมศึกษา

1.5 ประสิทธิภาพผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ หมายถึง การสร้างความเข้าใจ และความร่วมมือกันระหว่าง สถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาบุคลากรของสถานศึกษาดำเนินงานตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาประถมศึกษา

2. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การดำเนินงานตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและไม่ประมาทประกอบ การวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำ ประกอบด้วย 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

2.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ไม่น้อยเกินไป ไม่มากเกินไป ไม่รีบร้อนเกินไป ไม่ช้าเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น อยู่ในระดับพอประมาณ

2.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

2.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ในอนาคตทั้งใกล้และไกล

2.4 **เงื่อนไขความรู้** หมายถึง ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผนและ ควบคุมจัดระวางในการในการปฏิบัติตน

2.5 **เงื่อนไขคุณธรรม** หมายถึง ความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่โลภไม่ตระหนี่

3. **ผู้บริหารสถานศึกษา** หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้รักษาการแทนตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

4. **ครูผู้สอน** หมายถึง ข้าราชการครูปฏิบัติการสอน ในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงตามการรับรู้ในการบริหารจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาพอเพียง ในสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

5. **สถานศึกษา** หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาครัฐที่ทำการสอนในช่วงชั้นที่ 1 - 4 ใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

6. **ลักษณะการเปิดสอนของสถานศึกษา** หมายถึง ขนาดของสถานศึกษา ตามเกณฑ์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บุรีรัมย์ เขต 4 แบ่งเป็น 3 ช่วงชั้น คือ

6.1 **ช่วงชั้นที่ 1 – 2** หมายถึง สถานศึกษาที่เปิดสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6

6.2 **ช่วงชั้นที่ 1 – 3** หมายถึง สถานศึกษาที่เปิดสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3

6.2 **ช่วงชั้นที่ 1 – 4** หมายถึง สถานศึกษาที่เปิดสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6

7. **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา** หมายถึง พฤติกรรมของการปฏิบัติตามหน้าที่ ความรับผิดชอบของผู้บริหารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมในด้านการจัดการเรียนรู้โครงการ ตามแนวพระราชดำริ ในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์

8. **สถานศึกษาพอเพียงแกนนำต้นแบบ** หมายถึง สถานศึกษาพอเพียงที่ผ่านการคัดเลือกการ ประเมินให้เป็นสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4